

Aan de slag met CSRD

NVRD - kennisdocument - Juni 2023

Opgesteld door deelprojectteam CSRD
onderdeel van het BSI project

Voor eigen (intern) gebruik

Inhoudsopgave

- CSRD inleiding
- Traject naar CSRD rapportage
  - Stap 1 – voorbereiding
  - Stap 2 – dubbele materialiteitsanalyse
  - Stap 3 – gap analyse
- Kwalitatieve rapportageverplichtingen
- Wat doet de NVRD

CSRD inleiding

Vanaf 2025 zal voor een aantal NVRD leden de verplichting ingaan om volgens de CSRD richtlijn verslag te leggen van hun impact op mens en natuur. Om dit voor onze leden zo eenvoudig mogelijk te maken heeft de NVRD binnen het overkoepelende BrancheStuurInformatie project een deelprojectteam CSRD opgezet.

De handreiking 'Aan de slag met CSRD' is een bundeling van de tot nu toe opgedane kennis binnen het deelprojectteam CSRD. Het doel van de handreiking is tweeledig. Enerzijds staat hierin beschreven wat er vanuit de NVRD verwacht kan worden, anderzijds biedt het ook handvatten om zelf alvast de nodige stappen te gaan zetten.

CSRD inleiding

De Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) is een nieuw kader voor verplichte duurzaamheidsrapportage, op basis waarvan (publieke) bedrijven onder andere moeten rapporteren over hun impact op mens en milieu.

De belangrijkste componenten in de CSRD rapportage zijn de dubbele materialiteitsanalyse, opname van toekomstgerichte informatie, informatie over duurzaamheidskwesties in de gehele waardeketen en het concept van due diligence op het gebied van duurzaamheid.

CSRD inleiding

Deze duurzaamheidsrapportage zal een vast onderdeel worden van het jaarverslag. Dit betekent dat het succes van een onderneming niet langer alleen gedefinieerd wordt op basis van financiële resultaten, maar ook op basis van duurzaamheid. Dit betekent ook dat de inhoud en totstandkoming hiervan goedgekeurd moet worden door de accountant. Vervolgens moet de rapportage in een bepaald format worden aangeleverd in een Europese database (European Single Acces Point).

Jaarverslag

Accountantsverklaring

ESAP

CSRD inleiding

De EU heeft in de Europese Green Deal ten doel gesteld om in 2050 het eerste klimaat neutrale continent op aarde te zijn. Om dit doel te bereiken moeten er een aantal dingen duidelijk worden:

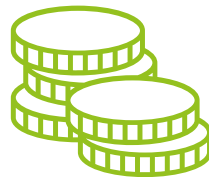
1. Wat duurzame activiteiten zijn ([EU Taxonomy](#))
2. Hoeveel geld naar duurzame activiteiten stroomt en wat de impact daarvan is ([SFDR](#))
3. Hoe bedrijven bijdragen aan de verduurzaming van de EU ([CSRD](#))

Deze elementen gaan in de toekomst impact hebben op het verkrijgen van investeringen en subsidies.

De CSRD is van toepassing op grote organisaties (BV's en NV's) die voldoen aan twee of meer van de volgende criteria:

> 250 medewerkers

> 40 miljoen omzet

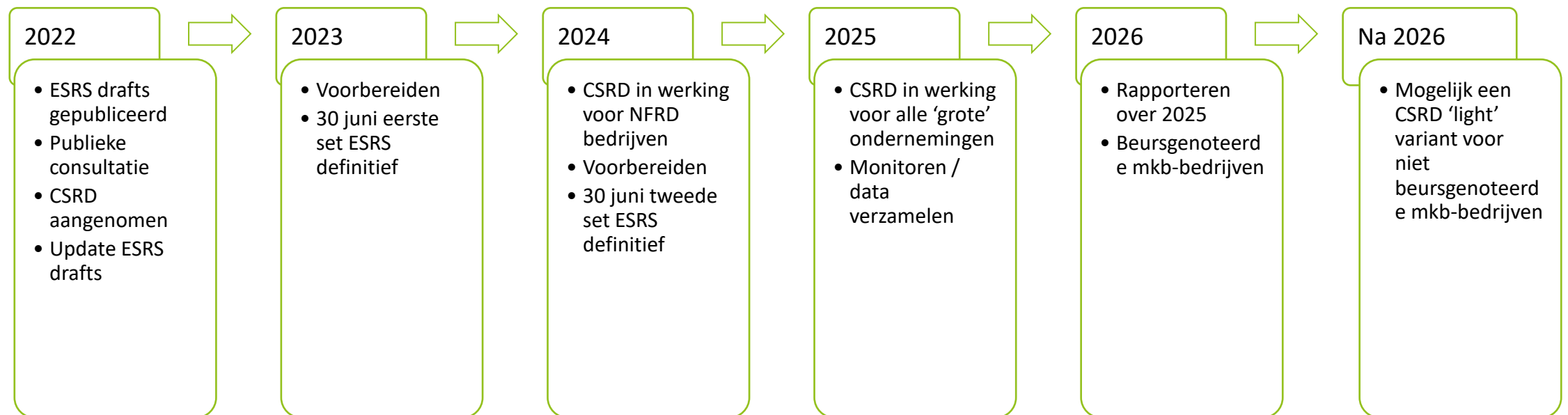
> 20 miljoen balanstotaal

CSRD inleiding

Voor de CSRD plichtige leden van de NVRD geldt dat zij voor het eerst moeten rapporteren in het jaarverslag dat in 2026 wordt gepubliceerd (over het jaar 2025).

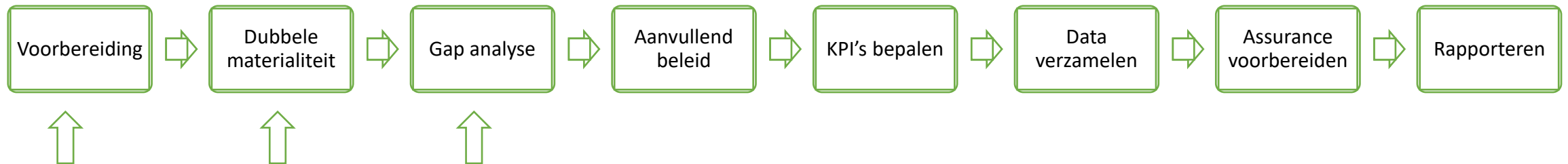
Hieronder een toegelichte tijdlijn van het verloop van de CSRD.

Traject naar CSRD rapportage

Voor de CSRD plichtige leden van de NVRD geldt dat zij voor het eerst moeten rapporteren in het jaarverslag dat in 2026 wordt gepubliceerd (over het jaar 2025).

Hieronder een toegelichte tijdlijn van het verloop van de CSRD.

Traject naar CSRD rapportage

De CSRD richtlijn is opgebouwd uit 12 verschillende European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Dit zijn de onderwerpen die binnen de CSRD vallen en beschrijven wat hierover gerapporteerd dient te worden. Hieronder staat een overzicht van deze standaarden.

Cross-cutting standards	Environment	Social	Governance
ESRS 1 General Principles	ESRS E1 Climate Change	ESRS S1 Own workforce	ESRS G1 Governance, risk management and internal control
ESRS 2 General, strategy, governance and materiality assessment disclosure requirements	ESRS E2 Pollution	ESRS S2 Workers in the value chain	
	ESRS E3 Water and marine resources	ESRS S3 Affected communities	
	ESRS E4 Biodiversity and ecosystems	ESRS S4 Consumers and end-users	
	ESRS E5 Resource use and circular economy		

Traject naar CSRD rapportage

Een aantal onderwerpen zijn voor alle bedrijven verplicht om over te rapporteren. Dit zijn ESRS 2, ESRS E1 en ESRS S1 (de laatste is alleen verplicht voor bedrijven met meer dan 250 werknemers).

Alle ESRS drafts zijn te vinden op: <https://www.efrag.org/lab6>

Hier zijn ook korte informatieve filmpjes te vinden die de context en inhoud van de draft overzichtelijk uitleggen.

Traject naar CSRD rapportage

Niet iedere organisatie hoeft te rapporteren over alle onderwerpen. Om te bepalen welke onderwerpen relevant zijn voor de organisatie dient een dubbele materialiteitsanalyse te worden uitgevoerd.

Nadat bepaald is welke onderwerpen relevant zijn voor de organisatie moet er in kaart worden gebracht welke informatie er nodig is om hierover te rapporteren. Binnen de organisatie moet vervolgens worden onderzocht welke data hiervoor al beschikbaar is in huidige systemen en welke data nog ontbreekt. Dit is de zogeheten gap-analyse.

Traject naar CSRD rapportage

Om te komen tot een CSRD rapportage is het van belang dat de vereiste data in systemen wordt vastgelegd. Het BrancheStuurInformatie project levert een CSRD format die door de software leveranciers van de desbetreffende organisatie kan worden geïmplementeerd.

Middels dit format kan eenvoudig de benodigde CSRD data uit de systemen worden opgehaald. Dit format voldoet aan de ESAP eisen waardoor deze eenvoudig kan worden aangeleverd aan de Europese databank.

Stap 1 - voorbereiding

Team voorbereiding

Het is belangrijk om te beseffen dat de onderwerpen die aan bod komen in de CSRD rapportage erg breed zijn. Daarmee is CSRD dan ook niet toe te schrijven aan één enkele afdeling of persoon. Het is aan te raden een multidisciplinair CSRD team te vormen met onder andere financiële, operationele en duurzaamheidskennis.

Stap 1 - voorbereiding

Kennis inventariseren

De allereerste stap die gezet kan worden is het inventariseren van welke data er al bekend is in de eigen organisatie. Maak inzichtelijk welke data er al verzameld wordt en in welke rapportages deze eventueel al wordt gepubliceerd.

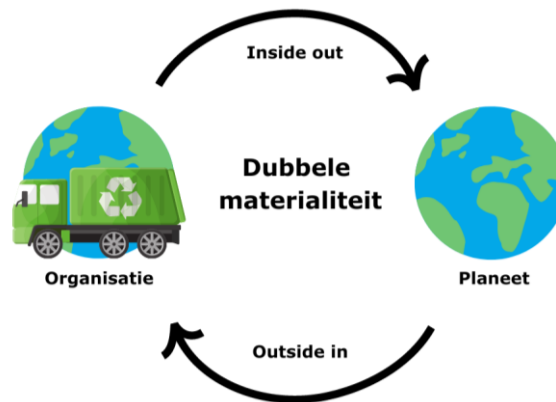
Wellicht dat jullie organisatie bijvoorbeeld al volgens bepaalde duurzaamheidsstandaarden rapporteert. Door hier nu alvast inzicht in te creëren zal de stap van de gap analyse van stap 3 straks sneller gaan.

Stap 2 – dubbele materialiteitsanalyse

Het doel van de dubbele materialiteitsanalyse is om inzicht te krijgen welke onderwerpen relevant (“materieel”) zijn voor de organisatie om over te rapporteren.

‘Dubbel’ wil zeggen dat er zowel gekeken wordt naar de impact van de organisatie op de buitenwereld (inside-out) als de impact van externe ontwikkelingen op de organisatie (outside-in). Het inside-out perspectief wordt ook wel ‘impact materialiteit’ genoemd. Denk bijvoorbeeld aan de CO2 uitstoot van de organisatie. Het outside-in perspectief wordt ook wel ‘financiële materialiteit’ genoemd. Hierbij wordt bijvoorbeeld gekeken naar de impact van klimaatverandering op het bedrijfsmodel.

Stap 2 – dubbele materialiteitsanalyse

Ondanks de overlap binnen de branche dient iedere organisatie haar eigen dubbele materialiteitsanalyse te doen. Het uitvoeren van de dubbele materialiteitsanalyse is op te delen in een aantal stappen:

1. Long list van onderwerpen

Maak een lijst van alle ESRS onderwerpen en vul deze eventueel aan met onderwerpen die de organisatie zelf belangrijk/relevant vindt. Het gaat zowel om onderwerpen waar de organisatie impact op heeft (bijv. CO₂-uitstoot), als om onderwerpen die (potentieel) impact hebben op de organisatie (bijv. extremer weer).

2. Long list terugbrengen tot short list

Verwijder onderwerpen waarvan je zeker weet dat je daar geen of nauwelijks impact op hebt of van ondervindt.

3. Bevragen interne stakeholders

Vraag interne stakeholders van alle onderwerpen op de shortlist aan te geven in hoeverre ze dit onderwerp relevant vinden voor de organisatie. Dit kan via gesprekken, een enquête en/of een externe tool.

Stap 2 – dubbele materialiteitsanalyse

Vervolg stappen materialiteitsanalyse:

4. Interne resultaten verwerken

Verzamel de resultaten van interne stakeholders en verwerk deze tot een interne rangorde. Eventueel kan de shortlist op basis hiervan aangepast worden.

5. Bevragen externe stakeholders

Herhaal het proces van stap 3 met externe stakeholders.

6. Resultaten verwerken tot definitieve analyse

Verzamel de resultaten van externe stakeholders en plot deze samen met de interne resultaten in een materialiteitsmatrix. Deze matrix laat zien welke onderwerpen voor jouw organisatie het meest relevant zijn. Zie volgende pagina voor een voorbeeld.

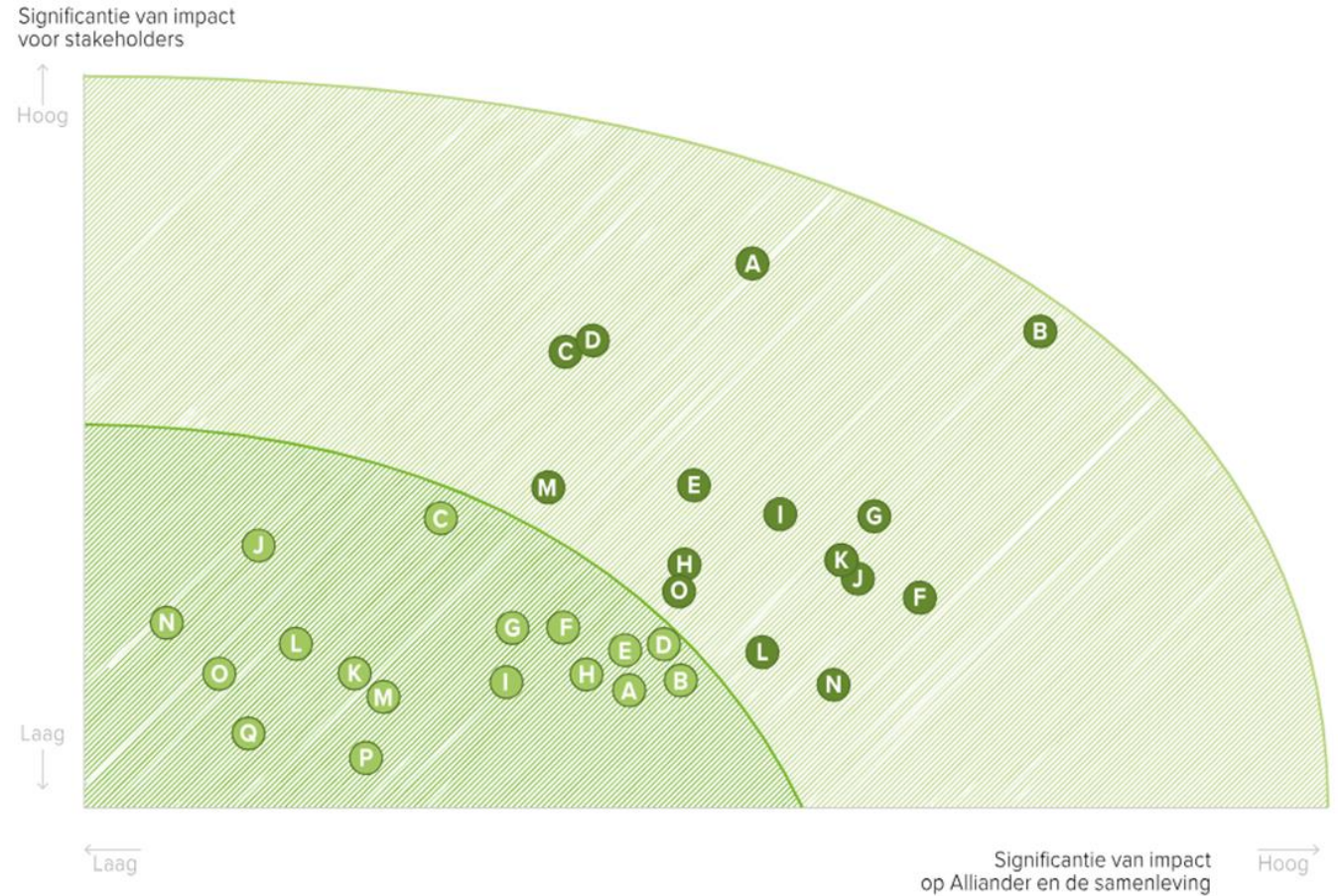
Iedere organisatie mag zelf bepalen hoeveel onderwerpen ze als materieel aanmerken. Ook mag aangegeven worden dat, hoewel een onderwerp wel relevant is, dit pas later opgepakt wordt i.v.m. capaciteit.

Stap 2 - Dubbele materialiteitsanalyse

Voorbeeld van Alliander

https://2022.jaarverslag.alliander.com/verslagen/facet/a5106_Materialiteitstoets

Stap 3 – gap analyse

De dubbele materialiteitsanalyse heeft inzichtelijk gemaakt welke ESRS voor de organisatie materieel zijn. De volgende stap is om op basis hiervan te inventariseren welke data er reeds binnen de organisatie voor handen is en welke nog ontbreekt.

Maak hiervoor een overzicht van de bestaande systemen binnen de organisatie en de data die hieruit kan worden opgehaald. Hou deze vervolgens naast de uitkomst van de dubbele materialiteitsanalyse om te achterhalen waar nog witte vlekken binnen de organisatie zijn.

Kwalitatieve rapportageverplichtingen

Naast het data gedreven kwantitatieve deel kent de CSRD rapportage ook kwalitatieve verplichtingen waaronder strategie, beleid en actieplannen per onderwerp.

Voor ieder relevant onderwerp dient de organisatie te rapporteren welke doelen ze hierop gesteld hebben, welk beleid ze hierop voeren en welke acties ze ondernemen om hun doelen te bereiken.

Voorbeeld:

Klimaat is voor alle organisaties verplicht om op te rapporteren. De kwantitatieve informatie bevat o.a. de CO₂-uitstoot als gevolg van brandstofverbruik. De kwalitatieve informatie bevat o.a. het doel om in 2040 klimaatneutraal te zijn, het beleid om uitstoot te verminderen en de stappen die gezet worden om het wagenpark te verduurzamen. Als de organisatie geen doelen, beleid en/of acties op dit onderwerp onderneemt dienen ze dat te rapporteren.

Wat doet de NVRD

Het doel van deelprojectteam CSRD is om de eisen voor de verplichte CSRD rapportage te vertalen naar een opdracht voor het deelprojectteam ICT, zodat zij de benodigde datatabel voor CSRD kunnen inrichten. Dit houdt ook in dat er in kaart zal worden gebracht welke data er precies nodig is om aan de verschillende ESRS eisen te voldoen.

Daarnaast zal het deelprojectteam CSRD waar nodig tussentijds producten opleveren om de leden verder te helpen in hun voorbereidingen, waaronder deze handreiking.

Om zo concreet mogelijke ondersteuning te bieden horen we graag waar de leden tegenaan lopen. Laat dit dan ook vooral aan het projectteam weten via Gerjan den Hertog (contactgegevens op de laatste pagina).

Wat doet de NVRD

Deelprojectteam ICT levert uiteindelijk een datatabel waarin alle verplichte CSRD data kan worden ingevuld. Zij ontwikkelen een protocol waarmee deze data eenvoudig uit de eigen systemen van de organisatie kan worden opgehaald.

Om eenvoudig gebruik te maken van de CSRD datatabel dient het protocol te worden toegepast in de software van de organisatie. Organisaties geven hiervoor zelf de opdracht aan hun software leverancier. Het deelprojectteam ICT voert gesprekken met leveranciers om hen hierop voor te bereiden.

Het CSRD dataformat wordt zo ingericht dat deze rechtstreeks aan te leveren is aan het ESAP. Het door de NVRD aangeleverde protocol voldoet aan de Europese CSRD eisen en is procesmatig te controleren door een accountant zodat deze ook aan de transparantieplichting voldoet.

Contactgegevens

Deelprojectleider CSRD
Gerjan den Hertog (NVRD)
denhertog@nvr.nl

Deelprojectteam CSRD
Evita Haakmat (Clever)
Marjolein Mann (ROVA)
Tjitske Damstra (Omrin)
Diederik Notenboom (HVC)

Juni 2023